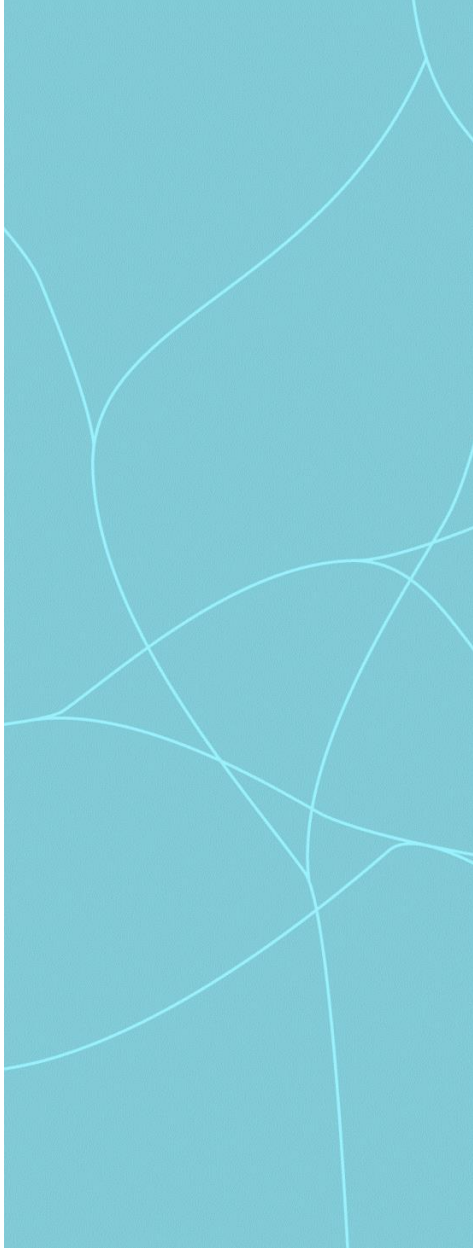

Forum för demokrati och mänskliga rättigheter

Rapport 5 – Vad betyder demokrati för dig?

Forum för demokrati och mänskliga rättigheter

Rapport 5 – Vad betyder demokrati för dig?

Inledning

Kommunfullmäktige beslutade den 19:e december 2019

1. Kommunfullmäktige beslutar att inrätta Forum för demokrati och mänskliga rättigheter.
2. Kommunfullmäktige uppdrar åt varje parti som har representation i kommunfullmäktige att utse en ledamot till Forum för demokrati och mänskliga rättigheter.
3. Kommunfullmäktige upphäver sitt tidigare beslut om inrättande av Råd för demokrati och trygghet (STK 2015-512) samt dess stadgar (STK 2018-580).
4. Kommunfullmäktige justerar instruktion för kommunalråd i Malmö med anledning av inrättande av Forum för demokrati och mänskliga rättigheter samt upphävande av Malmö stads råd för demokrati och trygghet.

Förslaget om att instifta *Forum för demokrati och mänskliga rättigheter* har sin upprinnelse i tidigare satsningar och förslag inom området som ytterst handlar om demokrati och mänskliga rättigheter. Dessa satsningar och förslag har varit viktiga på många sätt och bidragit till att förtroendevalda och medborgare i Malmö närmast sig varandra. Det har funnits arbetssätt inom tidigare satsningar som fungerat mindre bra och risker med tillvägagångssätt som identifierats. Mot bakgrund av tidigare erfarenheter och identifierade risker föreslogs därför följande arbetssätt för Forumet:

- Utse förtroendevalda från samtliga partier som är representerade i kommunfullmäktige.
- Låta begreppet ”medborgare i Malmö” inkludera såväl strukturerade som mer ostrukturerade sammanslutningar för samtal genom dialogmöten.
- Låta formen för såväl möte i Forumet som i dialogmöten vara informell.
- Låta innehållet för mötena vara brett i sin ansats i att beröra och utveckla demokratin och de mänskliga rättigheterna i Malmö.
- På ett strukturerat sätt återkoppla till de aktörer som deltagit i dialogmötena.

Forumets arbete under våren 2022

Forum för demokrati och mänskliga rättigheter har under våren 2022 haft fokus på att föra samtal med malmöbor som på något sätt är engagerade i exempelvis föreningar, församlingar, organisationer eller som helt enkelt är aktiva i samhällsdebatter. Det primära syftet var att genom dessa grupper sprida intresse vidare, om vikten av att nyttja sin demokratiska rösträtt. Något som i sin tur avsåg att öka intresse och engagemang och att därigenom bidra till ökat valdeltagande i hela Malmö. Förhoppningen var även att grupperna skulle finna tillvägagångssättet givande och därmed även bli ett verktyg för ökad dialog mellan förtroendevalda och malmöbor inom andra typer av samhällsfrågor.

Grupper i civilsamhället tillfrågades ifall de önskade delta med en förfrågan om att arrangera dialogmöten med förtroendevalda. Responsen lät inte vänta på sig. De tillfrågade grupperna tog emot förfrågan om deltagande och arrangemang med glädje. De såg möjligheter att bjuda in samhällsengagerade malmöbor och få samtala med förtroendevalda, för att sedan förmedla vidare till andra malmöbor. Forumets samordnare och civilsamhällets kontaktpersoner hade fortlöpande haft avstämningar inför och efter dialogmötena.

Grundförutsättningarna var att kontaktpersonerna och föreningarna skulle förbereda och ordna:

- *Större lokal med möjlighet till gruppdiskussioner.* Det var ett viktigt symbolvärde att arrangerande grupp fick välja mötesplats.
- *Bjuda högst 30-tal personer.* Antalet sågs som hanterbart för att uppnå möjligheter till samtal.
- *Förbereda med diskussionsämnen inför dialogmötet.* Arrangerande grupper valde samtalsområden.
- *Utse samtalsledare* inför gruppdiskussioner.

Upplägg dialogmöten

Samtliga dialogmöten inleddes med att deltagarna hälsades välkomna av Forumets ordförande, som informerade om Forumets syfte och mål med arbetet. Mötena övergick till att arrangör presenterade de inbjudna deltagarna för att sedan ge förutsättningar för dialogmötet.

Forumet har varit tydliga med att det inte kommer att fattas några beslut vid sammankomsterna utan det som ska uppnås är att skapa en bättre kontaktyta för dialog om sådant som är viktigt för såväl förtroendevalda som medborgarna i Malmö.

Medlemmar i forumet

Forumet består av en sammansättning av sju förtroendevalda - en från varje parti som är representerat i kommunfullmäktige. Kommunalråd med beredningsansvar för demokrati och mänskliga rättigheter är sammankallande samt ordförande. En tjänsteperson på stadskontoret agerar samordnare och stöd i Forumets arbete.

Förtroendevalda:

- Ewa Bertz (L) Sammankallande och ordförande
- Mubarik Abdirahman (S)
- John Roslund (M)
- Nima Gholam Ali Pour (SD)
- Showan Shattak (V)
- Stefana Hoti (MP)
- Bengt Nilsson (C)

Tjänsteperson:

- Thomas Bull (samordnare)

Syfte och mål med forumet

Syftet är att förtroendevalda i Forumet först träffas i dialog kring samhällsfrågor som rör demokrati och mänskliga rättigheter för att sedan vända sig utåt i staden och inhämta medborgares uppfattning i frågorna varpå medborgare bjuds in till samtal med Forumets representanter.

Målet med Forumet är en starkare stad med mer delaktighet, ökad trygghet och tillgänglighet, ökat valdeltagande samt ett minskat antal hatrelaterade brott, genom direkta, över partigränserna samlade och väl förberedda möten med stadens medborgare.

Arbetsmetod

Forumet enades om att möta olika grupper i samhället där demokratibegreppen varierar efter förutsättningar såsom erfarenhet, delaktighet och tillgänglighet. Forumet enades även om att mötena skulle ske hos de olika grupperna i olika delar av Malmö.

Forum och dialogmöten

Under våren har det hållits:

- Två Forummöte med valda representanter- en från varje parti som representeras i kommunfullmäktige.
- Fyra dialogmöten i olika delar av Malmö. Under våren var fem dialogmöten inplanerade varav ett möte ställdes, in med kort varsel, på grund av sjukdomstillstånd hos arrangör.

Mötena har hållits kvällstid och arrangerats efter gruppernas behov och önskemål. Det har varit välorganiserade och lättsamma möten fyllda av engagerade samtal. Uppläggen har följt mönstret med incheckning och information i storgrupp för att sedan delas upp i diskussionsgrupper och avslutas i storgrupp. Återkoppling har skett till kontaktpersonerna samt att dessa erbjudits att kontakta samordnaren vid eventuella frågor.

Temat för arbetet var *Vad betyder demokrati för dig?* Det blev inledningsfrågan vid samtliga möten. Den enkla frågan *Vad betyder demokrati för dig* öppnade genast upp för olika infallsvinklar beroende på behov, tillgänglighet och delaktighet. Det fanns även samtalsämnen som var återkommande där deltagare påpekade brister som kan ses som identifierade problemområden.

Identifierade problemområden

Under samtalen framkom flera gemensamma beröringspunkter som kan delas in i grupper:

- Avsaknad av kontinuerliga samtal och möten med politiker mellan valåren.
- Svårigheter att identifiera sig med politiker i vardagsfrågor.
- Avsaknad att som ung person kunna påverka och ha inflytande i politiska beslut.
- Behov av ökad kunskap om förståelse för personer med funktionsnedsättning.
- Avsaknad av samverkan mellan partier för att öka demokratiska medvetenheten.
- Behov av kunskap och förståelse för det politiska arbetet och därigenom öka engagemang hos medborgaren.

Möte med ungdomar

Forumets första dialogmöte var med ungdomsgrupper.

I samarbete med KRUT och Tillsammans i förening (TiF) inleddes vårens första dialogmöte. KRUT är en del av Malmö stad och utgår från stadsbiblioteket. Det är en mötesplats för unga och unga vuxna som vill arrangera, skapa eller förändra. De arbetar medskapande i nära samarbete med unga, föreningar och andra samarbetspartners.

Tillsammans i förening (TiF) är en organisation och mötesplats som arbetar med att stärka barn och ungas engagemang genom att anordna aktiviteter och starta initiativ.

Dialogmötet hölls vid stadsbiblioteket. Det deltog 25-tal ungdomar som vid sidan av studier engagerar sig i samhällsfrågor såsom trygghet, miljö och socialt arbete. Flera av ungdomarna står inför möjligheten att för första gången få delta som röstberättigad.

Ungdomsgrupperna hade inför dialogmötet enats om samtalsområden. Diskussionsämnena visades på storbild och samtalsledaren gav förutsättningar för såsom gruppindelning, samtalsstid och naturligtvis fika. Grupperna blandades med ungdomar och forumets förtroendevalda. Varje samtalsgrupp hade utsedd gruppleddare och någon som förde anteckningar.

Ungdomsgruppen såg det som självklart att öppna upp samtalen med huvudtemat ”*Vad betyder demokrati för dig?*”. En del deltagare påpekade vikten av att tidigt arbeta med och samtala om mänskliga rättigheter, medborgarnas grundläggande fri- och rättigheter såsom yttrandefrihet, mötesfrihet, demonstrationsfrihet, föreningsfrihet och religionsfrihet.¹ Flera deltagare påpekade att demokrati ger möjlighet att kunna påverka och ha inflytande samt att demokrati inte får tas för givet. Demokrati handlar om friheten att kunna bestämma över sitt liv och att det är något som man behöver aktivt arbeta för. Ett par av ungdomarna berättade att de har föräldrar och släktingar som flytt till Sverige på grund av att de försökt nyttja den demokratiska friheten i sina tidigare hemländer. Ungdomarna beskrev även känslan av att, som nästa generation, ”gratis” kunnat ta del av vad föräldrar kämpat och ”betalat” för.

Hur kan unga påverka i samhället?

- Någon grupp diskuterade vad det skulle kunna innebära att sänka rösträtten till 16år. Gruppen vände och vred på fördelar respektive nackdelar?
- Det diskuterades hur viktigt det är att politiker syns, lyssnar och samtalar med unga och att det tas på allvar. Det är också viktigt med återkoppling efter mötena för att känna att arbetet och relationen fortsätter framåt.
- Flera deltagare lyfte vikten av att ständigt arbeta med förtroende mellan förtroendevalda och ungdomar. Någon deltagare påpekade att flera unga uttalar agg och missförtroende emot förtroendevalda. De anser att förtroendevalda inte arbetar för unga personer och att ungas personers åsikter inte betyder något.
- Någon deltagare påpekade att unga personer sällan syns i politiska sammanhang. Det blir därför svårt att som ung identifiera sig med förtroendevalda.

Hur kan kommunikationen förbättras?

Flera deltagare nämnde direkt att sociala medier, som ofta används av unga, är en plattform för inspel i vardagen. Andra lyfte fram att samhällsfrågor borde få större plats i skolan, genom ungdomsråd och ungdomsföreningar. Det ska inte vara partipolitiskt utan snarare synliggöra rättigheter och skyldigheter med mänskliga rättigheter, demokrati och barnkonventionen som grund. Deltagarna menade att många unga idag tar sina rättigheter för givet och förväntar sig att någon annan ska ta ansvar. Deltagarna påpekade att samhällsfrågor borde prioriteras och läggas in i läroplan och ge unga förutsättningar att påverka utformningen. Genom ökat samhällsengagemang i skolan så hade gapet mellan unga och förtroendevalda minskat.

Flera deltagare förespråkade ”öppna samtal” och tog kvällens dialogmöte med förtroendevalda som bra exempel. Hela konceptet kändes rätt och en deltagare beskrev efter mötet att:

- Vi befann oss i ett stort rum i centrum av Malmö. En neutral plats där unga och förtroendevalda satte sig ner, såg varandra i ögonen och hade jordnära konversationer om

---

¹ Regeringen.se : <https://www.regeringen.se/sa-styrs-sverige/grundlagar-och-demokratiskt-deltagande/grundlaggande-fri--och-rattigheter/>

ungas delaktighet i vår demokrati. Det var häftigt att se unga och förtroendevalda med olika bakgrunder komma tillsammans och prata om deras perspektiv.

Vad var det då som kändes så rätt?

- Jag tror att vi skapade en miljö som gjorde grunden till ärliga konversationer mellan väldigt olika människor, i ålder, etnicitet, kultur och bakgrund. Jag tror att detta berodde på att vi skapade en trygghet genom att ha en tydliga ramar om vad mötet gick ut på och att alla fick möjlighet att göra inspel som deltagare i dialogmöte.

Annan deltagare som även varit med i planeringen beskrev:

- Vi satte en tidsram men införde ingen tidspress och lät konversationerna flöda. Vi träffades på neutral plats och vi gjorde det tydligt för ungdomarna att deras delaktighet och röst är viktig. Det kändes verkligen att de förtroendevalda satte ungdomarna i fokus och lyssnade, vilket var en viktig komponent till varför det blev så bra.

Deltagarna har samlat tankar och önskemål till förbättring.

- Fler plattformar för möten liksom dialogmöten som *Forum för demokrati och mänskliga rättigheter* ordnar. Mötena ska vara återkommande och inte enbart inför valår. Förbättringsförslaget är att mötena är längre. Gärna en halvdag med lunch för att bidra till mer lättsamma och givande diskussioner.
- Inför demokratiarbetet i skolan. Unga måste förstå att de har möjlighet att påverka med demokratiska medel och att det krävs att man förstår både sina rättigheter och skyldigheter.
- Öka resurser till elevråd men även till ungdomsråd som kan vara broar mellan ungdomar och förtroendevalda i samhällsfrågor.

Funktionsnedsatta grupper

Forum för demokrati och mänskliga rättigheter hade dialogmöte med föreningsaktiva från föreningar som arbetar med och för funktionsnedsatta personer och grupper. Forumet tog hjälp av Funktionsstöds- och tillgänglighetssamordnare från Funktionsstödsförvaltningen i syfte att skapa goda förutsättningar inför och under dialogmötet. Syftet var att få en bredd avseende inbjudna föreningar och att skapa förutsättningar som underlättar för deltagarna.

Dialogmötet hölls i Funktionsstödsförvaltningens lokaler med tillgång till hjälpmedel såsom exempelvis hörslina. Mötet besöktes av ett 20-tal föreningsaktiva, förtroendevalda och tjänstepersoner. På mötet deltog även skrivtolkar och teckenspråkstolkar. Funktionsstöds- och tillgänglighetssamordnarna hade arrangerat med logistik och praktiska detaljer, men deltog inte i diskussionerna.

Efter att information lämnats om kvällens upplägg delades deltagarna upp i grupper. Grupperna hade utsedda gruppledare som även antecknade. Samtliga grupper var försedda med samma diskussionsunderlag.

Det inledande samtalsämnet var *"Vad betyder demokrati för dig?"*

Någon grupp sammanfattade att demokrati innebär att alla har rätt att hävda sin rätt och att alla ska ha rätt att uttrycka sin mening. Mänskliga rättigheter och demokrati går hand i hand och demokratin går inte att ta för givet. Demokrati innebär även att minoriteter har rättigheter och att

deras röster ska höras, vilket inte alltid är fallet. Det går att jämföra med funktionsnedsattas rättigheter som inte heller hörsammas. De påpekade att demokrati är något som ständigt måste beaktas och arbetas med. Gruppen hänvisade bland annat till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.²

Andra deltagare hänvisade till Socialstyrelsens hemsida om lag, stöd och service.³ Flera deltagare pekade på att demokrati är att kunna ha möjlighet att samtala med förtroendevalda och hänvisade till aktuellt dialogmöte.

Samtalsämnet gick över till ”*Vad betyder tillgänglighet för dig?*” Diskussionerna blev alltmer intensiva och exemplen mer konkreta. Någon samtalsgrupp uttryckte att

”Alla som behöver borde få rätt till personligt ombud, som idag endast finns i vissa kommuner och då enbart för personer med psykiska funktionsnedsättningar”.

De förtydligade att många personer med funktionsnedsättning behöver stöd i vardagen och tvingas ständigt kommunicera med olika myndigheter och verksamheter för att få behålla stödinsatser.

Att kommunicera med myndigheter är inte lätt. Även för folk i allmänhet kan det vara svårt att hitta rätt i ett snårigt system. Svårigheterna ökar såklart för de som har svårt med mentala förmågor, kommunikation och koncentration. Därutöver spelar den maktskillnad som finns mellan den som ska bevilja och den som behöver stödet oerhört stor roll.

En annan grupp lyfte frågan om svårigheterna att få *god man*, då det är brist på dessa. Deltagarna funderade på orsakerna till bristen och landade i olika anledningar:

- Det är till stor del ett ideellt uppdrag som tar tid.
- Det är dålig ersättning för ett uppdrag med stort ansvar.
- Det är svårt att rekrytera kvalificerade personer vilket ökar risken för att oseriösa personer får uppdragen.

Flera deltagare förtydligade att tillgänglighet även innebär möjligheten till att kunna få ta plats på lika villkor. *Transporter och transportmedel* var ett återkommande ämne under samtalen om lika villkor. Exempelvis är färdtjänst av stor betydelse för tillgänglighet och delaktighet i samhället. Deltagare påpekade att kunskaps- och utbildningsbehoven var stora vad gäller utredares och chaufförers bemötande och kunskap om funktionsnedsättning. Framför allt i syfte att förstå hur utförandet fungerar och hur olika behov ser ut. Flera av deltagarna tog upp att chaufförer inte passar tider vilket skapar olika villkor i tillgänglighet och möjlighet till delaktighet.

Någon samtalsgrupp var kritiska till *parkeringsavgifter* i innerstaden. De menade att bilen är att betrakta som ett nödvändigt hjälpmedel för att kunna arbeta och ta del av samhällets utbud och därmed borde parkeringen vara gratis.

---

² Myndigheten för delaktighet: <https://www.mfd.se/kunskap/manskliga-rattigheter/fn-konventionen/>

³ Socialstyrelsen. se: Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade - LSS

Andra deltagare gav exempel på vardagsproblematik såsom att vara *rullstolsburen i trafiken* då bussar och tåg är inte alltid fullt tillgängliga för personer i rullstol. Hela kedja måste fungera såsom hiss på stationen och byten av färdmedel med möjlighet att ta emot rullstol. Är platserna redan upptagna av barnvagnar så får man vänta. Vid rusningstid kan det vara trängsel varför det är omöjligt att åka buss med rullstol eftersom man varken kommer på eller av bussen.

Under gruppsamtalen beskrev deltagare *känslan av otrygghet*.

Trygghet kan handla om olika saker. Det kan vara att känna sig trygg ute i samhället, i sitt hem och att inte vara orolig för att bli utsatt för ett brott. Trygghet kan också vara att få den hjälp man behöver i samhället för att kunna leva som andra. Det är viktigt att veta att hjälpen fungerar och att man därmed kan leva ett så självständigt liv som möjligt.

Någon annan beskrev att trygghet är att få *bestämma om sitt eget liv* och att bli respekterad för den man är. Den upplevda tryggheten har generellt minskat, särskilt för de som mest behöver samhällets stöd. Att ständigt gå med osäkerheten om att de insatser man har idag får vara bestående och inte dras undan helt eller delvis beroende på byte av handläggare eller flytt till annan kommun. Enligt deltagare är detta något som gör att personer med funktionsnedsättning känner sig oroliga och otrygga i sin vardag.

Deltagarna har samlat tankar och önskemål till förbättring.

- Utbilda personal inom vården och på äldreboende i teckenspråk. Enligt språklagen har teckenspråket inte status som nationellt minoritetsspråk men den har en särställning.⁴
- Behov av ökad kunskap om FN:s konventioner om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.⁵
- Behov av LSS-boende i kommunal regi för döva i Malmö. Idag finns endast ett privat alternativ.
- Skapa tillgängliga val för funktionsnedsatta. Enligt vallagen är det kommunernas ansvar att se till att det finns vallokal på röstningsdagen och lokal för förtidsröstning. Lokalerna ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning, lätta att besöka och ha öppettider som ger väljarna goda möjligheter att rösta.⁶
- Prioritera stadens tillgänglighetsarbete genom ökade resurser och mer samordning.
- Skapa möjligheter att möta förtroendevalda med fortlöpande samtal liksom *Forum för demokrati och mänskliga rättigheters* dialogmöten. Det är ett vettigt och effektivt sätt att finna en bred förankring och ett bra samtalsklimat.

Malmö stads tillgänglighetsarbete.

Ett av fokusområdena för tillgänglighetsarbetet är att sprida kunskap bland annat om de rättigheter som stadens medborgare har som är kopplade till tillgänglighet och funktionsrätt. Arbetet syftar också till att öka samverkan mellan stadens olika förvaltningar, brukarföreningar

---

⁴ Institutet för språk och folkminnen <https://www.isof.se/lar-dig-mer/kunskapsbanker/lar-dig-mer-om-flersprakighet/spraken-i-sverige>

⁵ Myndigheten för delaktighet <https://www.mfd.se/kunskap/manskliga-rattigheter/fn-konventionen/>

⁶ Myndigheten för delaktighet <https://www.mfd.se/verktyg/vagledning-for-en-tillganglig-verksamhet/tillgangliga-val/checklista-for-tillgangliga-val/>

och aktörer.⁷ Ett övergripande mål med arbetet är att Malmö stad i högre utsträckning ska synliggöra, dokumentera och beakta behov kopplade till funktionsstöd och tillgänglighet i övergripande dokument, som exempelvis stadens hållbarhetsrapport och översiktsplan.^{8 9}

Möte med företrädare för föreningsliv.

Målet med Forumets arbete under våren var att öka intresse och engagemang och att därigenom kunna bidra till ökat valdeltagande. Förhoppningen var även att grupper i civilsamhället skulle finna konceptet intressant och något att utveckla i andra sammanhang. En fråga som tidigt dök upp var- *hur kan man nå de medborgare som inte söker sig till vallokaler?* En möjlig ingång kunde vara att möta personer som redan är engagerade i samhällsfrågor och genom dessa förmedla budskapen vidare till medborgare som annars är svåra att nå.

I samverkan med Föreningscenter Nobel 21 kunde dialogmöte hållas med företrädare från olika föreningar. Föreningscentret har lokaler som ses som neutral samverkansarena för föreningar, idéburna organisationer, kommun, näringsliv och andra aktörer i arbetet med att ge stöd och röst åt Malmös invånare.¹⁰ Under planeringsfasen av dialogmötet stod det klart att deltagarna besitter skilda bakgrunder och har olika förutsättningar som föreningar. Gemensamt är dock att de är engagerade och drivna av att kunna hjälpa andra medborgare. Flera av deltagarna fungerar idag som språkrör för personer som tvingats lämna sina hemländer exempelvis på grund av brist på demokrati eller flytt med anledning av oroligheter såsom krig.

Dialogmötet besöktes av ett 20-tal deltagare som efter introduktion och presentation delades in i samtalsgrupper tillsammans med förtroendevalda. Inledande samtalsämnet var *"Vad betyder demokrati för dig?"* Responsen lät inte vänta på sig. Omgående kom inspel om hur viktig demokrati är och att den tas på allvar. Att kunna se demokrati som ett verktyg för att säkerställa mänskliga rättigheter så att alla får samma tillgång och lika villkor i välfärdsstaten. Andra inspel handlade om att få möjlighet att vara delaktig i beslut och utveckling i olika nivåer och inom olika områden. Flera påtalade att demokrati är ett pågående arbete och ska egentligen inte behövas uppmärksammas och tillspetsas i samband med valtider. Några deltagare var mer konkreta och beskrev att demokrati handlar om rättvisa och att det är upp till dig ifall du vill delta eller helt enkelt väljer att låta bli. En del beskrev demokrati som en frihetskänsla genom att uppleva att man är viktig i samhället och att det är folket som har den egentliga makten, rösträtten och möjligheten till att kunna påverka. Några deltagare hade hört att svenskar är bortskämda med demokratin och tar den för given. De hoppades att de aldrig ska få den känslan, utan i stället uppskatta möjligheterna och ta vara på rätten att få sin röst hörd.

Samtalen gick över till frågeställningen *"Gör er förening något speciellt kring föreningsdemokrati?"* Deltagarna beskrev föreningarnas ståndpunkter och anledningar till föreningarnas tillkomst.

---

⁷ Malmö stads hemsida, Övergripande mål med tillgänglighetsarbete <https://cityofmalmo.omnicloud.net/komin/organisation-och-styrning/mal-och-styrning/tvarsektoriella-fragor/tillganglighet>

⁸ Malmö stads tillgänglighetsarbete, Hållbarhetsrapport <https://malmo.se/Redovisningar/Hallbarhetsrapport.html>

⁹ Malmö stads Översiktsplan <https://malmo.se/Stadsutveckling/Tema/Oversiktsplanering.html>

¹⁰ Hemsida för Föreningscenter, <https://www.nobel21.se/>

- En deltagare beskrev att grundandet av föreningen var utifrån att *öka valdeltagandet* i ett så kallat utsatt område. Föreningen har bland annat ordnat möten mellan förtroendevalda och boenden.
- En annan grupp har riktat in sig på problematik kring *psykisk ohälsa*, som är en känslig fråga som ofta tystas ner inom kultur och familjeband. Det förknippas ofta med skam och kräver mod och kraft att erkänna att man behöver hjälp. Föreningen försöker bidra med stöttning och redskap så de unga personerna ska känna sig delaktiga och att det är okej att prata om det. De försöker även stötta familjerna i under processerna.
- Någon föreningsrepresentant beskrev att föreningen *grundades med anledning av egna erfarenheter*. De försöker numera hjälpa genom att möta upp de öde som de själv flytt ifrån. De såg möjlighet att organisera sig och söka kontakt med nya malmöbor såsom asylsökande och de som var i etableringsfas. Genom studiecirklar kunde man *hjälpa nya malmöbor* bland annat genom att beskriva demokratiska processer i Sverige och uppmana deltagarna att engagera sig i samhällsfrågor. Mottagandet har varierat då flertalet av föreningsdeltagarna har varit tveksamma till deltagande eftersom demokratin i hemlandet var obefintlig och att engagera i samhällsfrågor innebar risker.
- En deltagare beskrev hur dennes förening fungerat som ”*demokratiambassadörer*” i syfte att öka valdeltagandet i utsatta områden. Det har inneburit uteaktiviteter, dörrknackning och samtal med förtroendevalda från olika partier vilket varit lärorikt och roligt.
- Annan deltagare beskrev hur de har *demokratisamtal med personer på kriminalvårdsanstalt* genom att försöka påverka intagna att nyttja sin demokratiska rättighet. Det finns ingen möjlighet för partierna att komma in på anstalterna och presentera sig. Därför är det viktigt att vara en länk till de intagna så de inte tappar tron på att kunna förändra både sig själv och påverka genom rösträtt.

Flera deltagare beskrev att de möter personer som är mer intresserade av samhällsfrågor i hemlandet än i Sverige. Av olika anledningar engagerar de sig inte i ”svenska samhällsfrågor”. Deltagarna har funderat på hur man kan bemöta detta och ”vrida om kompassen” så personernas goda vilja och tankar kommer Sverige till nytta. Det finns ingen självklar lösning utan mycket bygger på kontinuitet och att bygga upp känslan av delaktighet i samhällsfrågor.

Några deltagare beskrev att ju mer man engagerar sig i lokala frågor desto tydligare inser man att det är stora skillnader mellan Malmös stadsdelar. Trots att Malmö är en tämligen kompakt stad så finns klara gränsdragningar mellan ”finare områden” som prioriteras och ”sämre områden” som utpekats trots att de ligger intill varandra. De beskrev att det känslomässigt gör ont att upptäcka men det är nödvändigt för att kunna göra skillnad.

Deltagarna har samlat tankar och önskemål till förbättring.

- *Stötta föreningar* som arbetar demokratiskapande och se dem som komplement till Malmö stad.
- Det är stora kunskapsluckor hos medborgarna. *Skapa underlag* typ policy och värdegrund som föreningar kan förhålla sig till när de identifierar, stöttar och utbildar medborgare som annars hade rört sig ”under radarn”.
- *Nyttja sociala media* tillsammans med föreningslivet i syfte att nå ut till specifika målgrupper såsom exempelvis ungdomar, personer med speciella behov eller personer som annars inte söker sig till föreningsliv.

- Skapa forum liksom *Forum för demokrati och mänskliga rättigheters* dialogmöten. Mötestillfällen där medborgare och förtroendevalda, från olika partier, gemensamt kan samtala.
- *Utveckla Malmöinitiativet* som upplevs som bra och tryggt. Malmöinitiativet är en e-tjänst där personer i alla åldrar, som är folkbokförda i Malmö lämna in förslag samt kommentera eller rösta på andra initiativ. Det är symboliskt viktigt att förtroendevalda och nämnder visar att man diskuterat medborgarförslagen. Även ifall förslagen inte går igenom så har frågorna diskuterats och beslutats.¹¹

Möte med boende i valdistrikt med lågt valdeltagande.

Forumet valde att genomföra ett dialogmöte i lokalområdet Hermodsdal som under föregående val var ett område med lågt valdeltagande.¹² I samverkan med utvecklingsledare för områdesteam inom Community That Care (CTC)¹³ och Allaktivitetshuset i Hermodsdal¹⁴ ordnades dialogmöte med boende i området.

CTC är ett styrsystem för ett långsiktigt och systematiskt socialt förebyggande arbete med målet att skapa goda uppväxtvillkor för barn och unga i Malmö.¹⁵ CTC-arbetet har delats in i lokalområden där Hermodsdal ingår i lokalområde B tillsammans med Almhög, Augustenborg, Eriksfält, Gullviksborg, Gullvik, Heleneholm, Hindby och Nydala.

Området har en utvecklingsledare som samordnar delar av områdets preventionsarbete. Utvecklingsledaren samordnar bland annat områdesteam som utför det lokala operativa CTC-arbetet. Områdesteamet träffas regelbundet och följer checklistor för vad, när och hur saker ska göras. Områdesteamet består av aktörer såsom exempelvis skolor, fastighetsförvaltare, föreningar och församlingar. Det är aktörer som möter barn och unga i vardagen¹⁶

Vid dialogmötet deltog 20-tal personer. De var både yngre och äldre med det gemensamt att de bodde i området och på något sätt var involverade i det lokala områdesteamet. Mötet fick tidigt en lokal prägel och det var tydligt att deltagarna var stolta över sitt område. Flera deltagare nämnde att området markerats av polisen som ett ”utsatt område”. Deltagarna ser området mer som ett ”eftersatt område” med stora utmaningar. De påpekade att det finns goda krafter på flera fronter men att de saknar känslan av att prioriteras. De tillfällen som området nämns i exempelvis media är det ofta i negativa termer.

¹¹ Malmö stad. Malmöinitiativet <https://malmo.se/Om-Malmo-stad/Politik-beslut-och-paverkan/Var-med-och-paverka/Malmoinitiativet.html>

¹² Sveriges Radio P4: <https://sverigesradio.se/artikel/6970499>

¹³ Malmö stad CTC: <https://cityofmalmo.omniacloud.net/komin/organisation-och-styrning/stadens-satsningar/ctc-communities-that-care>

¹⁴ Malmö stad: <https://malmo.se/Uppleva-och-gora/Fritidsaktiviteter/Motesplatser/Allaktivitetshuset/Allaktivitetshuset-Hermodsdal.html>

¹⁵ Malmö stad. Communities That Care CTC. <https://cityofmalmo.omniacloud.net/komin/organisation-och-styrning/stadens-satsningar/ctc-communities-that-care>

¹⁶ Områdesprofil CTC område B: <https://malmo.se/download/18.3b25a27180514965b137d16/1655716767330/Omr%C3%A5desprofil%20omr%C3%A5de%20B%20uppdaterad%202022.04.11.pdf>

På senare tid har områdesteam och utvecklingsledaren lyckats få aktörer att dra åt samma håll genom underlag såsom analyser, handlingsplaner och strategier för barn och ungas uppväxtvillkor.

De indelade grupperna öppnade samtalen med *Vad betyder demokrati för dig?*

Deltagarna lyfte direkt att demokrati bygger på respekt för varandra. Att man har rätt att tycka väldigt olika och att det är viktigt att respektera olikheterna genom bland annat dialoger.

Deltagarna använde Forumets dialogmöte som bra exempel och påpekade att det är symboliskt viktigt att förtroendevalda från olika partier deltar och engagerar sig. Någon deltagare ansåg att man inte får ta demokratin förgiven. Det är inget man får gratis utan kräver att man tar reda på både rättigheter och skyldigheter.

En yngre deltagare påtalade att han ansåg kvällens möte vara viktigt och stort. Han hade tvivlat på att förtroendevalda, från olika partier, skulle komma till lokalen och delta. Han påpekade att han kände att hans deltagande faktiskt inneburit att han blivit hörd. En annan deltagare menade att demokrati även kan handla om ”mindre saker” som att ha rätt till ett boende till en rimlig hyra. Demokrati innebar även att försöka skapa någotsånär lika förutsättningar för medborgarna.

Kvällens samtal gick över till att identifiera hur man kan *engagera boende i föreningslivet, samhällsfrågor och i området*.

Flera deltagare ansåg att det blivit lättare att engagera sig sedan områdesteamet startade. Tidigare försök har startats upp efter uppmärksammade händelser men sedan mynnat ut i intet.

Utvecklingsledare och områdesteamet har en strategi och handlingsplan att förhålla sig till vilket borgar för hållbarhet. Det är lättare att veta vad som ska ske och få förståelse att arbetet kommer att ta tid. Deltagarna var enade om känslan av att områdesteamet tar områdets frågor på allvar och arbetar med utgångspunkt från lokalsamhället.

Deltagarna har samlat tankar och önskemål till förbättring.

Flera deltagare var inne på att det inte finns någon lätt lösning att få engagemang i föreningsliv, politik eller i området. Dock kan man skapa förutsättningar genom att prioritera området med olika resurser och lyfta fram det goda arbetet.

- Området uppmärksammas oftast när något negativt inträffat. Skapa forum där områdesteam och förtroendevalda kan föra samtal i positiv anda.
- Skapa möjligheter för områdesteam att ordna med lokala evenemang för boende såsom områdesfester, föräldraträffar eller arrangemang i samhällsfrågor.

Forumets slutsats

Mötena och samtalen under våren har varit kunskapshöjande och givande.

Ingångsfrågan *Vad betyder demokrati för dig* var en bra ”isbrytare” som öppnade upp för tankar och samtal. Deltagarna har resonerat utifrån sina horisonter och förutsättningar vilket visat hur brett demokratibegreppet är. Samtalen har bjudit på många kloka inspel, mycket skratt men framförallt ökat förståelsen för vad demokrati kan betyda för personer med olika förutsättningar.

Trots att sakområdena kan te sig olika så fanns det återkommande diskussionspunkter där Forumet ser möjligheter till förbättring och utveckling.

- *Möjligheter till påverkan*
Skapa möjligheter för unga personer att tidigt vara med i processer och ha möjlighet att kunna påverka och ha inflytande i politiska beslut.
- *Tillgänglighetsarbeten*
Prioritera stadens tillgänglighetsarbete och samordning internt mellan förvaltningar och externt med organisationer som arbetar för personer med funktionsnedsättningar.
- *Mötestillfällen*
Skapa möjligheter att möta förtroendevalda fortlöpande för samtal liksom *Forum för demokrati och mänskliga rättigheters* dialogmöten. Det är ett vettigt och effektivt sätt att finna en bred förankring och ett bra samtalsklimat.

Vidare arbete

Förutom *Forum för demokrati och mänskliga rättigheters* arbete har extra resurser anslagits kommuncentralt för att Malmö stad ska stötta insatser som leder till ökat valdeltagande i de delar av Malmö där valdeltagandet är lågt.

Kommunstyrelsen beslutade den 7:e juni att för år 2022 överföra 5 000 000 kronor från kommunstyrelsens anslag till förfogande till kommunstyrelsen för finansiering av ökat valdeltagande.

Stadskontorets kommunikationsavdelning har utifrån statistik över deltagandet i valet 2018 identifierat ett antal områden där valdeltagandet låg på under 70%.

Kommunikationsavdelningen har inför valet arbetat för ökat valdeltagande genom informationsinsatser på flera sätt. Arbetet har skett utifrån tre olika strategier:

- Samverkan med, och stöd till, initiativ och aktiviteter inom andra förvaltningar och kommunala bolag.
- Samverkan med, och stöd till, initiativ och aktiviteter som kommer från Malmös föreningsliv.
- En bred kommunikationskampanj i stadens fysiska och digitala kanaler som lyfter rättigheter och vikten av att använda sin röst.

För att utveckla aktiviteter som ger så bra effekt som möjligt har kommunikationsavdelningen samlat in och sammanställt kunskap som kan användas som beslutsunderlag av stadens verksamheter och civilsamhället inför planering av aktiviteter och insatser. Kunskapsunderlaget innehåller både forskning om valdeltagande och erfarenheter från aktörer i Malmö och Sverige som har jobbat med frågan under lång tid.

Kommunstyrelsen har gett stadskontoret i uppdrag att snarast möjligt, senast efter sommaren, återkomma med rapport över fördelningen av resurser för ökat valdeltagande.

Vad som gjorts under våren.

Under våren gjorde stadskontorets kommunikationsavdelning, via paraplyorganisationerna MISO och Malmö Ideella, en utlysning av medel till föreningslivet för att genomföra aktiviteter som ökar kunskapen om hur svenska val går till och därmed bidra till ökat valdeltagande.

Organisationerna fick göra en intresseanmälan via ett formulär där de ombads redogöra för vilka

kompetenser och erfarenheter de har av demokratifrämjande arbete, tex från tidigare val, i vilka områden de verkar samt vilka målgrupper och språkgrupper de vänder sig till. 33 aktörer i Malmö anmälde sitt intresse och de gick alla vidare i processen. I steg två ombads aktörerna att skicka in förslag på aktiviteter som de vill genomföra fram till valet, samt en uppskattning av kostnaderna för dessa. Av de 33 aktörerna återkom 24 med projektbeskrivningar. Alla dessa 24 beviljades pengar för att genomföra sina föreslagna aktiviteter.

De aktörer som har beviljats medel har:

- Uppfyllt de krav och förväntningar vi har på aktiviteter utifrån område, målgrupper, språkbehov etc.
- Kontrollerats av stadskontorets ekonomiavdelning samt fritidsförvaltningen, kulturförvaltningen och arbetsmarknads- och socialförvaltningen.
- Skrivit under ett avtal där de förbinder sig att använda medlen till att genomföra de aktiviteter de angivit och att alla aktiviteter är öppna för alla, både de egna medlemmarna och andra. De förbinder sig också att dokumentera och redovisa aktiviteter och använda medel enligt den mall som stadskontoret tar fram.

Aktörer som beviljats medel:

Afro-European Association 50 000 kr

Allas lika värde 200 000 kr

Ensamkommandes förbund 50 000 kr

Flamman 792 500 kr

Folkbildningsföreningen 50 000 kr

FRISKIT 105 000 kr

Fryshuset 95 000 kr

Hassela solidaritet 26 000 kr

Horn Afrikas förening i Malmö + Malmös barn och ungdomsförening 276 050 kr

KC kompetenscenter + Spelens hus 200 000 kr

Malmö e-sportförening 50 000 kr

Malmö ideella 200 000 kr

Motettens Folkets Hus 140 000 kr

Möllans Basement 50 000 kr

Röda Korset 50 000 kr

Somaliland förening i Malmö 156 000 kr

Somaliska Freds- och skiljedomsföreningen 50 000 kr

Somaliska Ungdomar och Funktionshindrade Förening (SUFF) 50 000 kr

Tillsammans i förening 1 178 500 kr

Wadajir föreningen 90 000 kr

Winnit - Women in Network 49 500 kr

Woman 2 Woman Diaspora Action Group 50 000 kr

ZigZag Förening 200 360 kr

Material som tagits fram:

- Webbssidorna www.malmo.se¹⁷
- Information om hur man röstar både digitalt och som tryckt broschyr. Informationen är på flera olika språk.

Löpande arbete:

- Aktörerna har bjudits in till en utbildning om informationspåverkan och fått ta del av material om hur informationspåverkan kan gå till och kan hanteras och bemötas.
- Aktörerna har fått löpande uppdateringar om Malmö stads arbete med valet.

Uppföljning:

De aktörer som har beviljats medel kommer att redovisa sitt arbete utifrån en mall som stadskontoret tar fram där det ska framgå hur medlen har använts och vilka effekter man kan se. Stadskontoret vill samtidigt samla in aktörernas egna analyser av vilka typer av aktiviteter som har fungerat bra och mindre bra och vad vi tillsammans kan ta med oss och utveckla till framtida arbete.

Forumets fortsatta arbete

Forum för demokrati och mänskliga rättigheter fortsätter sitt arbete utifrån det syfte och mål som är satt för dess arbete. Fler rapporter kommer att tas fram för att delge vad som framkommer vid dialogmöten. Syftet med rapporterna är att berörda nämnder använder dessa som underlag i sitt utvecklingsarbete.

---

¹⁷ Malmö.se: <https://malmo.se/val2022>

